

## Dünya Edebiyatından Çocuklar İçin Tiyatroya Uyarlanan Eserlerin Pedagojik Yönden Değerlendirilmesi

Nuray KARAKAYA<sup>1</sup>, Alparslan DEMİRBILEK<sup>2</sup>

### Özet

Bu makalede dünya edebiyatından çocuklar için tiyatroya uyarlanmış eserler üzerinde durulmuştur. Çalışmada çocuk tiyatrosunun eğitimdeki önemi ve yerine değinildikten sonra dünya edebiyatında çocuklar için yazılmış eserler hakkında genel bir inceleme yapılmış olup çocuk tiyatrosunun tanımı, amacı, özellikleri ve tarihi gibi kavramsal boyutlara değinilmiştir. İncelemeler neticesinde çocuklar için yazılan tiyatro eserlerinin pedagojik açıdan değerlendirmesi yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise çocuklar için yazılmış tiyatro eserleri üzerine genel bir yargıya varılmıştır. Edebi eserlerden tiyatroya çevrilen çocuk oyunları hem pedagoji hem dil kurallarına uygun olmanın yanında ahlaki değerleri işleyen fikirlere sahip olmalıdır. Oyun yazarları yanında yönetmenlere de iş düşmektedir. Eğlenirken eğitmek amacıyla yazılan bu eserler çocuğun hayal dünyasına hitap etmeli, örnek alabileceği karakterleri sevdirmelidir.

**Anahtar Kelimeler:** Çocuk edebiyatı, tiyatro, pedagojik inceleme.

## Pedagogical Evaluation of Theater Adapted Works for Children from World Literature

In this article, dramas in the World literature which are written for children are dwelled on. In this study, after maintaining the importance and the place of child theater in education, general research about productions written for children in the world literature are done and cognitive subjects like description, purpose, properties and history of child theatre are mentioned. Theatrical products written for children are evaluated pedagogically. In the conclusion section, a general judgments has been made on the theatricals Works written for children. Children's theater which are converted into literary works to theater, should have pedagogy, language rules and ideas that process moral values. Play writers and directors are also be responsible in this matter. Written in order to educate while having fun, these Works should appeal to the child's dream world and he should like the characters he can take as an example.

**Key words:** children's literature, theater, pedagogical research.

<sup>1</sup>Dr., MEB, dilrubakarakaya@hotmail.com, ORCID:0000 0002 2406 1065

<sup>2</sup> Türkçe Öğretmeni, [demirbilekalparslan@gmail.com](mailto:demirbilekalparslan@gmail.com), ORCID:0000 0002 7413 2845

## GİRİŞ

Eğitim ve kişisel gelişim yaşam boyu devam eden, sınırları çok geniş olan bir süreçtir. Öğrenme ise tıpkı eğitim gibi bireyin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen ve zihinsel süreçleri de kapsayan karmaşık ve çok yönlü bir etkinliktir. Geçmişten günümüze dek eğitim ve öğretim anlayışında oldukça ilerleme kaydedilmiştir. Günümüzde değişen değerler ve ihtiyaçlar ile birlikte bunlara bağlı olarak eğitim ve öğretimde farklı öğrenme alanları ortaya çıkmıştır. Bu öğrenme alanları ile birlikte farklı yöntem ve teknikler de gelişmiştir. Farklı yöntem ve tekniklerle birlikte de yeni yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bunlardan bir tanesi de tiyatro ile öğrenimdir.

Bilgiyi üretme, kullanma, sorgulama, eleştirme ve değerlendirme gibi kavramların öne çıktığı çağımızda bu özelliklerin ancak bireylerin çok yönlü yetiştirilmesiyle mümkün olacağı bir gerçektir. Çocukların yetişmelerinde görsel, bilişsel, işitsel becerileri bir arada işleyen tür olarak çocuk tiyatrosu belirli mesajların iletilmesinde çok önemli bir araçtır. Tiyatro sınırsız bir hayal gücünün ötesine taşınabilen bir sanattır. Çocuğun hayal dünyasında, her şey, beş duyunun algılanmasının ötesine geçerek aslından bağımsızlaşır. Eğitimde tiyatro daha çok kazanımların gerçekleştirilebilmesi ve temel dil becerilerinin zenginleştirilmesi amacıyla kullanıldığı gibi, aynı zamanda öğrencilerin birey olarak hayata bakış açılarının değişmesini ve dünyayı farklı gözlerle görmelerini sağlamak amacıyla da kullanılmaktadır. Tiyatroda temel olan bazı kavramlar vardır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir: insan, rol ve eser (Altunbay, 2012: 750). Bu üç temel kavram ile birlikte ortaya bir sanat çıkmaktadır.

Çocuk tiyatrosunun çocuğa en önemli katkılarından biri de çocuğun sanatla eğitimidir. Çocuklar bir toplumun sürekliliğini, gelişimini sağlayacakları; devraldıkları kültür mirasını bir sonraki kuşaklara iletecekleri için toplumun en değerli varlıklarıdır. Bu nedenle toplumların geleceği çocuklara verilen değerle ve onlara verilecek sağlıklı bir eğitimle mümkün olacaktır. Çocuk eğitimi ve öğretimi için yapılan çalışmalarda yapılandırıcı yaklaşım çerçevesinde yararlanılacak bazı yöntem, teknik ve etkinlikler verilmektedir. Bunlardan: rol yapma, oyunlar ve drama tekniği de çocuk tiyatrosu ile yakından ilişkilidir. Rol oynama, öğrencilerin, başkalarının kimliğine bürünerek onların nasıl düşündüklerini, neler hissettiklerini ve nasıl davrandıklarını anlatmalarına fırsat verir (Güneş, 2013: 302). Çocuk içinde bulunduğu rol ile empati kuracak kişilere ve olaylara karşı farklı bakış açıları geliştirecektir. Yine drama tekniğinde doğaçlama, canlandırma vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışma içinde, öğrencilerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir düşünceyi bir kavramı ya da bir beceriyi, ön bilgilerini kullanarak yapılandırması, anlamlandırması ve canlandırmasıdır (Güneş, 2013: 303). Çocuk hem grup içinde hem de önceki bilgilerini kullanarak yeni bir öğrenme gerçekleştirecektir.

Çocukların dünyası yetişkinlerin dünyası gibi kalabalık değildir. Çocuk ve tiyatro söz konusu olduğunda hem oyunda hem tiyatro metninde gereksiz kalabalıklar dikkat dağınıklığına, algılamamanın zayıflamasına neden olacaktır. Dolayısıyla tiyatro metninin de çocuğun seviyesine uygun olması gerekmektedir. Bununla birlikte hem fiziksel şartların uygun olması hem de oyunun çocuğa göre olması şarttır. Tiyatro kullanılarak eğitim verilecekse çocuğun hangi yaş grubunda olduğu, ön bilgileri, kavrama veya anlamlandırma düzeyi, içinde bulunduğu psikolojik ve ekonomik durum, kültürel öğelerin uyumu, çocuğun sahip olduğu değerler ile çelişkiye düşürüp düşürmediği gibi özellikleri göz ardı etmemek gerekir. Çocuk tiyatrosu bu bakımdan yetişkinlerinkinden ayrılır, üzerinde daha titiz çalışmalar gerektirir.

Küçük çocuklar, kişileri sadece iyi ve kötü olarak algırlar; bir kimsenin olaylar içinde veya karşısında hatalı veya erdemli, zayıf veya güçlü, cesur veya korkak olabileceğini ancak daha ileri yaşlarda anlayabilirler. Bunun için çocuk piyeslerinde bu değerler mümkün olduğu kadar basit ve somut biçimde işlenmelidir (Oğuzkan, 2000: 292). Bir yetişkinin farkına bile varmadığı bir sorun, çocuk için çok önemli olabilir ve bu durumu bir yetişkinin anlayabilmesi, onun bakışı, onun duyguları ile görebilmesi imkansızdır. Dolayısıyla yetişkinin bu soruna yaklaşımı, sunduğu çözümler çocuğun önemseydiği, ciddiye aldığı boyutlarda veya istediği biçimlerde olmayabilir. Bizim için küçük onlar için büyük olan sorunlarla karşılaşan çocuğa sorunlarını çözebileceği, deneyimler yaşayabileceği ortamlar hazırlanmalıdır (Kuyumcu, Iogna, 2001: 3).

Tiyatro yolu ile eğitime, tiyatronun eğitici ve zevk verici olması, eğlendirirken eğitmesi, öğretirken-eğlendirmesi, tiyatro sanatının başlangıcından beri tartışılmış, savunulmuş bir düşüncedir. Yazarlar, sahneye koyucular tiyatronun seyirciye insanı insana anlatmakta en kolay yol olduğunu savunmuşlardır. Eğitimde de bu alandan yararlanılması gerektiği düşüncesi gerek tiyatrocular gerek akademisyenler tarafından yenilenir durur. Yalnız verilmek istenen görüş ve düşünceler, öğretilmek istenen düşünceler dönemden döneme değişmektedir. Her dönemin tiyatrosu kendini besleyen kaynağın öğretilerini vermeye çalışır. Klasik tiyatro, gelenekleri, inançların, ahlak değerlerinin doğrultusunda tutucu bir eğitime yöneliktir. Romantik tiyatro, birey hakkını, özgür vicdanı savunur. Gerçekçi tiyatro, örtülü çirkinlikleri bilimin ışığında incelemeye çalışır. Öncü tiyatrolar, toplumun kabuk bağlamış yaralarını deşerler (Şener, 1979). Bu bağlamdan hareketle tiyatronun eğitimde etkin bir araç olduğu kabul edilebilir. Bunun için önce tiyatronun ve tiyatroyu oluşturan unsurların bilinmesi gerekir.

### **Tiyatro Kavramı**

Yaşanmış ya da yaşanması mümkün olayları benzetme ve taklit etme yoluyla, belli bir mekânda ve seyirci önünde canlandırma sanatına tiyatro diyoruz (Şimşek,

2005:9, Aktaran: Altunbay, 2012: 749). Genellikle bir edebiyat türü olarak tanımlanan tiyatro, oyuncular tarafından temsil edilen ve seyircilerin izlediği yazılmış veya tasarlanmış eser, oyun anlamlarına gelir. Mimari, müzik, edebiyat ve resim gibi birçok sanat dalından da yararlanmakla birlikte kendine özgü sunuşuyla ve anlatımıyla en önemli görsel sanatlardan bir tanesidir. Tiyatro hem göze, hem de kulağa hitap etmesi bakımından eğitimde en çok kullanılan görsel sanatların başında gelmektedir.

TDK sözlükte tiyatro, (<http://tdk.gov.tr>, Erişim: 08.03.2012) 1. Geniş anlamı içinde, dram sanatının yönetmen, oyuncu, tasarım sanatçıları, uygulayıcılar, uzmanlar ve seyircinin etkileşimi ile ortaklaşa üretilmesi. 2. Dramatik gösterilen tümü. 3. Betik dışında kalan tiyatroluk öğelerin tümü. 4 - Oyun oynama eylemi. 5 - Oyunların oynandığı yapı, alan ya da yer. 6 - Etkinliğine ilişkin olarak tiyatral gereçler ya da yöntemler. Bu anlam zenginli yönüyle bakılacak olursa oynanan oyun ya da yazılmış eserden çok hayatın, en azından bir kesitin, sahnede canlandırılmasıdır.

Buttanrı'ya göre tiyatro, yaşanan olayları, durumları günü gününe takip eden bir sanat dalıdır. Dolayısıyla değişerek gelişir ve çağına ayak uydurur. Bu nedenle toplumumuzu ve insanımızı derinden etkileyen millî ya da evrensel her olay, durum, tiyatrodaki yansımaları bulmuştur (Buttanrı, 2010:51).

Bu makalenin temel konusu çocuk tiyatrosu olduğu için diğer tanımlardan ziyade çocuk tiyatrosu terimini açıklamakta fayda vardır. Bu terimi çocuktan ayrı düşünemeyeceğimiz için çocuk ve tiyatro kavramının ayrı bir başlıkta ele almak gerekir.

### **Çocuk ve Tiyatro**

Shakespeare " Dünya bir tiyatrodur." derken insanın doğumla başlayan rolünü yani çocuğun dünyayı ve çevresini gözlemlediğini, izlediğini, taklit ettiğini ve zamanla dünya içindeki etkin rolüne hazırlık yaptığını düşünmüş müydü? Demek istediğim tiyatro dediğimiz zaman aklımıza ilk gelen Shakespeare'dir. Oysa aklımıza gelen herhangi bir şeyden bahsederken bahsettiğimiz şeyin önüne "Çocuk" sözcüğünü getirdiğimiz de özel bir durum vardır ve her şeyin ona göre oluşması gerekir.

Çocuk Tiyatrosu, ilköğretim öncesinden erginlik yaşına değin, çocuklar için yapılan tiyatro. Gelişmiş ülkelerde çocuk tiyatroları genellikle dört yaş öbeğinde ele alınır: Bunlar, 5 ile 7, 7 ile 9, 9 ile 11 ve 11 ile 14 yaş öbekleridir. Çocuk tiyatroları çeşitlidir: 1-Çerçeve sahne içinde çocukların çocuklar için hazırladıkları gösteriler; 2- Çerçeve sahne içinde çocukların yetişkinler için oynadıkları oyunlar; 3- Yetişkin oyuncuların çocuklar için oynadığı oyunlar: a)Profesyonel oyuncuların büyük tiyatrolarda, çok sayıda seyirci önünde oynadıkları büyük yapımlar; b) Profesyonel oyuncuların küçük bir alan içinde çocukların arasında ve onlarla birlikte oynadıkları oyunlar; 4- Çocukların seyirci ortasında oynadıkları oyunlar; 5- Eğitimcilerin çocuklarla birlikte geliştirdikleri oyunlar; 6- Okullarda eğitim amaçlı, çocuklarla hazırlanan oyunlar

(<http://www.tiyatrotarihi.com>, Erişim: 08.03.2014). Çocuk tiyatrosu terimi fazlaca bir tanım içerse de özünde çocuk olduğu için yani çocuğun eğitimi amaç olduğu da ortak bir payda da birleşir.

"Çocuk tiyatrosu" terimi, Fransız ve bazı yabancı kaynaklarda yer alan yazarlar göre birbirinden çok farklı görüşleri içermektedir. Çocuk tiyatrosu uzmanlarının, kendilerine özgü tecrübeyi referans göstermek suretiyle yaptıkları tanımlar, bir gruptan bir gruba, bir bölgeden diğer bir bölgeye değişmektedir. Uzman olmayanlar ise, söz konusu ayrılıkları anlamakta büyük güçlük çekmekte, "çocuk tiyatrosu" denildiğinde, hem çocuklar tarafından oynanan hem de çocuklara oynanan tiyatroyu bir arada düşünmektedirler (Samurçay, :114).

Çocuğu ve tiyatro ilişkisini açıklarken çocuğun pedagojik durumu, bedensel gücü, fiziksel durumu, zihinsel yapısı ve ihtiyaçları dikkate alınmalıdır (Kuyumcu, 2007: 40). Çocuk tiyatrosunun çocukla buluşabilmesi için pedagojik açıdan zararsız olması göz önüne alınmalıdır. Aksi takdirde çocuğun ilgisini çekmeyeceği gibi ortam onlar için riskli ve tehlikeli olmaya başlar. Eğer sanatsal bir eğitim verilecekse elbette yaşa ve öğrencinin seviyesine göre verilmeli, ciddi incelemelerden geçmelidir.

Piaget, düşüncenin gelişimine yönelik dönemleri 6-7 yaşlara kadar işlem öncesi, 11-12 yaşlara kadar somut işlemler, daha sonrasını ise soyut işlemler dönemi olarak ayırmaktadır ( Kuyumcu, 2007: 42). 6-7 yaşlara kadar çocukta düşünce mantık dışıdır ve anlık görünür sonuçlara bağlıdır. Çocuğun sanat ile ilişkisi, hayal kurma yeteneği kazanmasıyla başlar. Böylece çocuğun önünde geniş ve büyüleyici bir dünyanın kapıları açılır. Zihinsel tasarımlar olanaklı olsa da bilgi sistemli biçimde işlemez. Hayal çocuğun zihinsel ve ruhsal gelişiminde büyük rol oynar. Bu dönemde çocuk hayal gücü ile olay ve kişileri istediği gibi düzenler, eşyalar farklı şekillere girebilir, sesler taklit edilir. Böylece çocuk kendisini dramatik oyunların içinde bulur (Özertem, 1992:1). Çocuk 11-12 yaşlara kadar bilgiyi sistemli ve mantıklı biçimde işler ama bunu sadece bilgi somut olduğunda yapar. Soyut bilgiler verilirse problem çözme ve somut bir dönüşüm zor olacağı için alamayabilir. Bundan dolayı bu yaşlardaki çocuklar tiyatro izlerken oyuna tamamen kendilerini kaptırır ve olayın o an orada yaşandığını sanırlar ( Kuyumcu, 2007:42). Bu dönemde çocuk hayal yönünden belli bir doyuma ulaşmış. Günlük yaşamlarındaki gözlemlerini kapsayan, yaratıcılık yeteneklerini kendilerinde buluşturdıkları oyunlar oynamaya başlarlar. Piaget'e göre bu dönem simgesel oyun dönemidir. Bu dönemde bir kız çocuğunun evcilik oyununda anne gibi davranması ile bir tiyatro oyuncusunun davranışı belli varsayımlara dayanmaktadır( Özertem, 1992: 12-13). Görülüyor ki çocuk bu dönemde rol yapmaya başlamış ve öğrendiklerini pekiştirme sürecine geçmiştir. Daha büyük yaş gruplarındaki çocuklar ise bir oyunun

sergilendiğinin farkındadırlar ve arka planı düşünüp birleştirebilirler. Önceki yaş grupları gibi her gelen iletiyi kabul etmez sorgularlar.

Yukarıdaki bilgiler ışığında denebilir ki tiyatro doğumla başlar. O halde tiyatronun eğitimde ki rolü yadsınamaz. Çocuk tiyatrosu veya tiyatro ile eğitim çocuğun yaşı, fiziksel durumu, zihinsel yapısı ve ihtiyaçları göz önüne alınarak yapılırsa çocukların duyu ve düşünce dünyasında değişiklik meydana getirmek işten bile değildir. Ancak bu değişiklikleri yapmak için sağlam zeminler oluşturmak gerekir.

Tiyatro, insan yaşamının ve insanın kendi benliğinin bir bakıma dışı vurumudur. Bireyin kendine eleştirel bir gözle bakmasını ve kendini tarafsız olarak değerlendirip kendi hatalarını ve noksanlıklarını görmesini sağlar. İnsanın kendini tarafsız olarak değerlendirmesi genellikle çok mümkün değildir ve değerlendirmeler hep bir ölçüde öznel olur. Tiyatro ise nesnel değerlendirmeye olanak sağlayan tek sanat dalıdır. Çünkü her insan tiyatrodaki kendini izliyormuş gibi hisseder ve tiyatrodaki kendi hayatından izler bulur (Altunbay, 2012:750). Çocuk karakter ve hareketleri algılamak deneyimlerini de olayın içine katacak ve çıkarımlarda bulunacaktır.

Eğitimin sadece bilişsel alan üzerinde değil de devinışsel ve duyuşsal alanları geliştirmeye yönelik hizmetini de göz önünde bulunduracak olursak, tiyatronun eğitimde kullanılması gereken önemli bir araç olduğunu söyleyebiliriz (Şimşek, 2011: 313 Aktaran: Altunbay, 2012:751). Tiyatro sağlıklı bireyler yetiştirirken empati, eleştirel düşünce, yaratıcı düşünce, toplum değerlerine sahip ve saygılı olma, evrensel bakış açısı kazandırma gibi özellikleri kazandırır. Hayatla iç içe ve hayatın her cephesiyle ilgili olan tiyatro insana, insanı insanla anlatır (Taş; Karakuş, 2007: 9 Aktaran: Altunbay, 2012: 751). Bu bakımdan tiyatro çocuğun gözleri önüne serilen küçük bir dünyadır. Gördüğü her şeyi tanımaya çalıştığı, kendi hayatı ile özdeşleştirdiği, taklit ettiği, kendi deyimlerini birleştirerek hayatında kullanmaya hazır olduğu bir dünya. Bu dünyanın sunuluşunda yapılacak her türlü hata, tiyatronun eğitsel boyutunu ortadan kaldırır.

Çocuk tiyatrosunda, çocuk ya oyunun içinde yer alarak ya da bir seyirci olarak sanatsal eğitimin içinde yer alır. Çocuk bir oyuncu olarak oyunun içinde ise kendisini ifade etme imkanı bulur. Büründüğü rol sayesinde öğrendiklerini canlandırarak somutlaştırır. Sosyalleşmesi ve konuşması iyileşir. Çocuk seyirci olarak sanatsal eğitimin içinde ise sanatsal beğeni kazanacak, izledikleri ile geçek hayatı eşleştirecek ve bir çıkarımda bulunacaktır. Bu iki durum arasındaki fark kısaca şudur: Çocuk birinci durumda sürecin içinde, ikinci durumda ise verilmek istenen ürünün alıcısı durumundadır (Goldberg, 2008: 15).

Tiyatronun bireyin yaşamına ve dil becerilerine genel olarak katkısı şu şekilde sıralanabilir:



- Tiyatro bireylerin duyuşsal, bilişsel ve sosyal özelliklerinin geliştirilmesine katkıda bulunur.
- Aynı zamanda eğitici olan tiyatro ile birçok değer öğretilir.
- Kültürel bir birikim sağlar.
- Eleştiri ve değerlendirme becerilerini geliştirir.
- Analiz etme ve yorumlamayı geliştirir.
- Temel dil becerilerinin (okuma, yazma, konuşma, dinleme) geliştirilmesini sağlar.
- Duygusal açıdan motive eder. Mutlu ve ruhsal açıdan sağlıklı kişiliklerin oluşmasına katkıda bulunur.
- Akademik alanda da bireylerin daha başarılı olmalarını ve özgün eserler ortaya koymalarını sağlar.
- Yaratıcı düşünmeyi geliştirir.
- Kişilik gelişimini sağlar. Gerek izlenen tiyatrolarda gerekse bizzat oynan tiyatrolarda farklı roller bireylerin farklı özelliklerinin ortaya çıkmasına ve kişiliklerinin çok yönlü gelişmesine zemin hazırlar.
- Kendini daha iyi ifade etme becerisi kazandırır. Tiyatro ile düşüncelerin rahatça ifade edilebildiği ve nesnel değerlendirmelerin yapılabildiği ortamlar oluşturulur.
- Tiyatro psikomotor becerilerin de gelişmesini sağlar. Böylece bireylerin tek yönlü yetişmelerinin önüne geçilmiş olur.
- Toplumsal birlik ve beraberliğin sağlanmasında, herkesin ortak bir paydada buluşmasına zemin hazırlar.
- Canlandırma sanatına dayalı olduğundan verilmek istenen mesajların alıcıya doğrudan ulaşmasına olanak verir.
- Empatyi geliştirir.
- Kişisel ve mesleki olarak bireylerin gelişimine olanak verir. Yapılan işten daha çok verim alınmasını sağlar.
- Hitabet yeteneğini geliştirir, dil becerilerini ve dili kullanma kabiliyetini artırır.
- Üst düzey dil becerilerinin kullanıldığı ve dilin bütün imkânlarının sergilendiği bir sanat olması bakımından önemlidir. ( Altunbay, 2012:751-752)

Çocuk tiyatrosu sınıf, ırk, cinsiyet, din, ulus temelinde hiçbir ayrımın olmadığı bir tiyatrodur (Goldberg, 2008: 10). Amaç, çocuğu eğlendirirken iyi insan olmasını sağlamaktır. Çocuklara her şey anlatılabilir. Yeter ki anlatılanlar onların yaş özelliklerine göre hazırlansın. Oyunun içeriği ile karakterin duygusal bağı kurulabilsin. Çocukta yeni soru işaretleri, yeni korkular oluşturmasın.

Tiyatro aynı zamanda etkili bir kültür aktarımı aracıdır. Tiyatro, dil yeterliklerinin görülmesi, eksiklerin giderilmesi ve dili kullanma becerisinin geliştirilmesi açısından önemli bir sanat olmakla beraber dil öğreniminde ve öğretiminde kullanılan yeni bir yaklaşımdır. Bu sayede geçmişle bağlar koparılmadan aktararak devam edecektir.

Yabancı dil öğrenmeye çalışan bireyler ile ana dili yeterliklerini geliştirmeye çalışan bireyler, kendi seviyelerine uygun tiyatro metinlerinden yararlanmalı ve zaman zaman tiyatro izlemelilerdir. Bu metinler kelime öğretiminden, cümle yapısına kadar ve hatta dilbilgisi ve dile ait özel kullanımların da yer aldığı metinler olduklarından dil öğreniminde ve öğretiminde başvurulması gereken temel kaynaklar arasında gösterilebilir. Böylece yabancı dil edinimi, dilin özelliklerini kavrama daha kolay ve basit hale getirilebilir. Sadece dil becerileri açısından değil aynı zamanda sanatsal ve edebi zevkin, buna bağlı olarak estetik duygusunun gelişmesi için de tiyatrodan yararlanılabilir. Çocukta gelişecek olan estetik beğeni onun iyi ile kötü, güzel ile çirkin gibi kavramları ayırmasında yardımcı olacaktır (Altunbay, 2012:759).

### **Çocuk Tiyatrosunun Tarihçesi**

Tiyatro sanatının kaynağı olarak kabul edilen ritüel davranışlar ve yanılısamaya dayalı anlatım biçimi ilkel toplumlardaki çocukların ilgisini çekmiş ve çocuklar tarafından izlenmiş olabilir. Tarihte ilk gelişmiş tiyatro olarak kabul edilen Antik Yunan tiyatrosunda da çocuklar için hiçbir özel yönelişe rastlanılmamıştır. Bu tür dinsel dramatik törenler daha çok yetişkinlere yönelik olduğu için yalnız çocuğa yönelik bir amaç aramak yanlış olacaktır (Özertem, 1992: 20). Ancak Nihal Kuyumcu'nun Metin And 'dan edindiği bilgilere göre çocuk tiyatrosunun başlangıcının ortaçağa kadar uzandığını, dinsel içerikli ve amaçlı oyunların kilise ve manastırlarda sergilendiğini biliyoruz (Kuyumcu, 2000: 21). Hatta 13. yüzyılda Hıristiyanlığı yaymayı ve öğretmeyi amaçlamış halka açık kilise oyunlarında çocuk oyuncuların kurulmuş topluluklara rastlamak mümkündür. İlk olarak İngiltere sonra Fransa ve Almanya'da görülen Çocuk Piskopos şenlikleri çocuklara yöneliktir. Bu şenlikler için küçük oyunların yazıldığı görülmüştür (Özertem, 1992: 21). Bu bilgilere dayanarak çocuk tiyatrosunun ilk olarak dini bilgileri öğretmede kullanıldığı söylemek yanlış olmayacaktır.

Tekin Özertem 'in Winifred Ward ve Özdemir Nutku'dan aktardığı bilgilere göre ise çocuğa yönelik seyirlik oyunların ilk oluştuğu yer Uzak Doğu'dur. M.Ö. 1000 yıllarında büyük bir yetkinliğe eriştiği bilinen Çin gölge tiyatrosu, Hindistan ve Java'da ne zamandan beri varolduğu bilinmeyen gölge ve kukla tiyatroları öz ve biçim açısından çocuğa yönelik özellikler içermektedir. Uzak Doğu'nun gölge ve kukla oyunu gösterilerinin öz açısından çocuklara yakın olması, bu gösterilerin genellikle efsane, destan, mitolojik olaylar ve öyküleri içermesindedir (Özertem, 1992: 21-22). Bu bilgilere dayanarak çocuk tiyatrosunun ilk kaynakları gölge ve kukla oyunlarıdır diyebiliriz.

Çocuk tiyatrosuna benzer çalışmaların gerçekleştiği bir başka dönem ise 16. ve 17. yüzyıllarda İngiltere'de yetişkinlere yönelik oyunlarda yalnız çocuk oyuncuların oluşan toplulukların olduğu bilinmektedir (Özertem, 1992: 23). Ne var ki bu çalışmalarda da çocukların eğitime yönelik bir amaç olduğu söylenemez. Yine 17.



yüzyılda Almanya’da eğitimci ve ozan Christian Weise’nin yapmış olduğu çalışmalarda çeşitli konularda oyunlar yazan yazarın çocukları oyunculuk yönünden eğittiği bilinmektedir(Özertem, 1992: 24). Ancak bu oyunlarda yetişkinlere yönelik olduğu için çocuk tiyatrosunda çocuğun merkezde olduğu söylenemez.

17. yüzyılda ilk çocuk tiyatrosu örnekleri Fransa’da görülmektedir. Çocuklara yönelik ipli kukla tiyatrosu bunların ilkidir. Bir eğitimci olan Madame de Genlis’in düzenlediği oyunlar çocuk tiyatrosu açısından önemlidir. Bir eğitimci olarak çalışmalarında ve çocuk eğitiminde tiyatrodan yararlanmayı amaç edinmiş, bu konuda dört ciltten oluşan bir eser yayınlamıştır. J. J. Rousseau ile yakın dostluk kurmuş ve onun eğitim konusundaki görüşlerinden yararlanmıştır. Genlis’in oyunlarında ahlaki öğelere ağırlık vermiş, konularını İncil’den seçmiştir. (Özertem, 1992: 24,25). 17. yüzyılda Fransa’da çok sayıda profesyonel topluluklar ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu yüzyılda Fransa’da ilk kez tiyatrodaki çocukların haklarını korumak için bazı ilkeler konulmuştur. 17.yüzyıldan günümüze Fransa’da çocuk tiyatrosu çalışmaları hız kazanarak devam etmiştir. Bugün 190’dan fazla profesyonel topluluk, 6 Ulusal Drama Merkezi ve 150 farklı kurum çocuk ve gençler için düzenli programlar uyguluyor. Her yıl üç milyondan fazla çocuk tiyatro ile buluşuyor (Kuyumcu, 2000: 21).

İngiltere’de 17. Yüzyılın başlarından itibaren çocuk seyirciler için yer yer oyunlar sergilense de asıl manada çocuk tiyatrosuna 1927’de Bertha Waddel tarafından kurulan tiyatro topluluğu ile geçilmiştir. Daha sonraki yıllarda okul ile çocuk tiyatrosu işbirliğinin öne çıktığı görülmektedir. 1944 yılında Brian Way’in başlattığı eğitimde tiyatronun kullanılması pek çok ülkede ilgiyle karşılanmış ve uygulanmıştır (Kuyumcu, 2000: 21,22).

Almanya’nın iki yüz yıllık çocuk tiyatrosu geçmişine bakıldığında dini içerikli seyirciye yönelik olmayan eğitici oyunlar ve aydınlanma ile ortaya çıkan çocukların evde ve okulda oynadıkları didaktik oyunlar görülür. 1960’lara kadar masallar ve Noel hikayelerinin canlandırılmasından öteye gitmeyen çocuk tiyatrosu ya bir eğitim aracı ya da eğlendirmek amacı taşımaktaydı. 1960 yılında kurulan Grips Tiyatrosu bu iki işlevi birleştirerek oyunları toplumsal hale getirdi. 1960 yıllardan bu yana Almanya’da çocuk tiyatrosu Grips Tiyatrosu ile gelişmiş, çocuğun özgürleşmesine ve toplumda birey olarak kabul edilmesine yardımcı olmakla birlikte salt eğlendirmeyi de amaç edinmiştir (Kuyumcu, 2000: 23).

İtalya’da tiyatro sanatsal lükslere güvensizlikten dolayı gecikmiş. Birkaç yerel yöneticinin hevesi ve bazı sponsorların iyi niyeti ile ayakta kalmıştır. Milan’daki Teatro per Ragazzi 1953’te kurulmuş, İtalyan çocukları için yıl boyunca gösteriler düzenleyen ilk profesyonel tiyatro olmuştur. Estetik eğitimin gerekliliğine dair kabulün

eksikliğinden dolayı yeterince mali destek görmediği için gelişmemiştir (Goldberg, 2008: 70).

Danimarka ve Norveç'te okul tiyatroları güçlü bir biçimde desteklenmekte Tüm İskandinavya'da çocuklar için birçok özel yapım gerçekleştirilmektedir. Oslo'da Skoltheatret adlı bir organizasyon vardır. Profesyonel tiyatrolara çocuklar için siparişler verir ve öğrenci seyircilerin katılımını düzenler (Goldberg, 2008: 71).

Avusturya'da çocuk tiyatrosu ile yetişkin tiyatrosu yapmak arasında çok az farkın olduğu yer Viyana'dır. Eğitimsel ve sosyal değerler tiyatrosuna yönelik özel bir ilgileri yoktur. Basitçe estetik değerler gözetilir. Sonuç olarak tiyatronun yapımları, ahlaki değerleri aşırı vurgulamak ya da onları yadsımak nedeniyle değil, sanatsal nedenlerle en iyi ile orta düzey arasında gider gelir. Viyana dışında da zaman zaman çocuklar için yapımlar üretilir (Goldberg, 2008: 72).

Amerika Birleşik Devletleri'nde ilk çocuk tiyatrosu örnekleri 19. Yüzyılda görülmektedir. 1900'lü yıllarda özel tiyatroların çocuk oyunları oynaması ile çocuk tiyatrosu yaygınlaşmış, profesyonel ve amatör çalışmalar olarak iki yönde gelişmiştir. Amatör çalışmalar daha çok eğitime ağırlık vermiştir. 1903'te Alice Minnie Herts'in eğitici drama çalışmaları ABD'de tiyatro anlayışının gelişmesine katkı sağlamıştır. Herts çocukların sokakta, parkta geçirdikleri boş vakitleri değerlendirme amacıyla bir tiyatro topluluğu kurmuş ve çocuklara tiyatrodaki görevler vermiştir. Bu durum ABD'de çocuk tiyatrosunun eğitici yönünü ortaya çıkarmıştır (Goldberg, 2008: 37). Bu tarihten sonra 1915'te Stuart Walker sahnelediği oyunları çocukların ayağına götürmüş, turneler yapmıştır. 1920'li yıllardan sonra ABD'de çocuk tiyatrosu çalışmaları önem kazanmış ve üniversiteler tarafından yürütülmeye başlanmıştır.

Rusya'da çocuk tiyatrosu devletin bu konuyu önemsemesinden dolayı oldukça iyi duruma gelmiştir. 20. yüzyılda çocuk tiyatrosu konusunda en verimli çalışmaların yapıldığı ülke Rusya'dır. Çocuk tiyatrosu devrimden sonra 1921 yılında Natalia Satz'ın önderliğinde Moskova'da kurulmuştur. Devrimden önce çocuk tiyatrosu çalışmalarına rastlanılmayan Rusya'da mali destekle çocuk tiyatrosu hızla gelişmiştir. 1943 yılına gelindiğinde çocuklar için oyun sahneleyen tiyatroların sayısı 140'a yükselmiştir. Rusya'da çocuk tiyatrosu çalışmalarında pedagoji ve psikoloji bilimlerinin verilerinden yararlanılmış. Çocuk tiyatrosu çalışmalarının başlaması ile oyun dağırcığı sorunu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple var olan öykülerin oyunlaştırılması yoluna gidilmiştir (Özertem, 1992: 30). Bu dönem atlatıldıktan sonra özgün oyunlar çıkmaya başlamış. Dünyada çocuk tiyatrosu alanında bilinçli, bilgili çalışmaların öncülüğünü Rusya yapmıştır. Türkiye'de de çocuk tiyatrosu kuruluş yıllarında bu ülkenin deneyimlerinden yararlanmıştır (Kuyumcu, 2000: 22). Sovyetler Birliği çocuklar ve eğitim üzerinde ulusal amaçlarını gerçekleştirmek adına büyük bir etkiye sahiptir.

Çocuk tiyatrosu, tarihsel süreç içerisinde 18. yüzyıldan başlayarak oluşan ve yaygınlaşan, günümüzde tüm gelişmiş ülkelerde önem kazanmıştır. Bu durum çocuk tiyatrosunun eğitimdeki rolü ve çocuğun sosyalleşmesinde etkin rol oynamasındandır. Bu nedenle çocuk tiyatrolarının ihtiyaçlarının karşılanması ve dikkatle incelenmesi çocuk tiyatrosunun gelişmesini sağlayacaktır.

### **Seçilmiş Tiyatro Metinlerinin Pedagojik Açıdan İncelenmesi**

Çocuk oyunları değerlendirilirken yukarıda da ifade edildiği gibi değerlendirmenin odak noktasına çocuğu koyup ortaya konan eserleri çocuk açısından değerlendirmek gerekir. Örneğin diyaloglar çocukların dikkat süresini aşıyorsa veya kullanılan sözcükler çocukların bilmediği kelimeler ise çocuğun ilgisini kopmasını ve verilen mesajın tam olarak yerine ulaşılmamasına sebep olacaktır. Bu bakımdan incelemede adı geçen eserleri değerlendirirken bir bütün içinde ele almak faydalı olacaktır.

Dünya edebiyatında birçok edebi eser, çocuk tiyatrosuna uyarlanmış ve çocuklar için sahnelenmiştir. Seçilen bu eserler tür itibari ile farklı olsalar da sonradan tiyatroya uyarlanmış ve çocuklar için oynanmıştır. Eserlerin tarihi geçmişi ve yazarlarından ziyade oyunların içeriği önem arz etmektedir.

Külkedisi masalında; Külkedisi (Cindirella), üvey kardeşlerinin ve üvey annesinin yaptığı haksızlıklara boyun eğen, sabreden ama sonunda ülkenin prensiyle evlenerek sabrının karşılığını gören, bütün sıkıntılardan kurtulan bir kızın öyküsüdür. Oyunda haksızlıklara boyun eğmenin, ses çıkarmamanın sonunda mutlak bir ödüle ulaşılacağına düşünürülmesi, çocukların haksızlık karşısında susmasına sebep olacaktır. Yine oyunda birilerine en iyi şekilde hizmet ederek mutluluğa kavuşulacağı mesajı verilmesi de doğru bir ileti olmayacaktır. Bu bakımdan oyunu sahneleyenlerin ya da çocuk tiyatrosuna uyarlayanların oyun üzerinde, özellikle bu konularda, farklı değişiklikler yaparak haksızlık ve mutluluk kavramların doğru şekilde verilmesi yerinde olacaktır.

Alışılmışın dışında farklı olay örgüsünün olması, sürpriz gelişmelerin yaşanması çocuğun düşünce ufkunu açacaktır. Gerçekçi bir yaklaşım ile oyunun ele alınması çocuğun gerçek hayatla ilgi kurmasını sağlayacaktır. Külkedisi oyunu özüne bağlı kalınarak masalsı öğelerle süslenip ele alınırsa kullanılan kostümlerin ve dekorun daha renkli ve canlı olması gerekir. Örneğin ev eşyalarının sıradan olmadığı bir ev ortamı hazırlanabilir. Böylelikle çocuk yukarıda sıraladığımız olumsuzlukların tersine kendisini bir masalın ortasında bulur.

Oyunun dil yapısı incelendiğinde birinci kademe için uygun olduğu görülmüştür. Ancak ikinci kademe öğrencileri için basit düzeydedir.

Çocuk klasikleri arasında yer alan Saint Exupery'nin fantastik öyküsü Küçük Prens de çocuk tiyatrosuna uyarlanmış önemli yapıtlardan biridir. Küçük Prens çok küçük bir gezegende yaşamaktadır. Bir gün ayrılır yaşadığı yerden ve başka gezegenlerde tuhaf bulduğu büyüklerle karşılaşır. Ayyaş, kral, kendini beğenmiş, işadamı, fenerci ve coğrafyacıyla tanışır. Tilki, yılan ve gül ile konuşur. Tanıştığı kişiler doyumsuz bir yaşam sürdürmektedir. Karşılaştıklarının hepsi bir beklenti içindedir. Ayyaş içki dışında hiçbir şeyi görememektedir. Kral emir vereceği kulu, kendini beğenmişse ona hayran olacak kişiyi beklemektedir. İşadamı ise rakamları çoğaltma tutkusuna kaptırmıştır kendini, tüm zamanını yıldızları saymakla geçirmektedir. Karşılaştığı büyükler, Küçük Prens'i kendi beklentileri, kendi tutkuları kapsamında algırlar. Ayyaş için içkisini engelleyen, kral için emir verebileceği, kendini beğenmiş için ona hayran olacak, işadamı içinse önemsiz bir kişidir. Küçük Prens bu büyükleri anlayamaz, onlarla anlaşamaz, yanlarında kalamaz, ayrılır yanlarından. Bu kez büyük sahrada Exupery ile karşılaşır. Bu çocuk ve erişkin Exupery'nin bir birlikteliğidir. Küçük Prens öyküsü bu birlikteliğin bir ürünüdür. Dostluk yolu ile alt edilen yalnızlık ana düşüncesi; doğaya saygı, kendine saygı, sorumluluk, yararlılık, dış ve iç güzellik gibi yardımcı düşüncelerle desteklenmiştir. Küçük Prens altı ayrı gezegen gezmekte ve bu gezegenlerde farklı kişilerle karşılaşmaktadır. Karşılaştığı kişilere çeşitli sorular sorup onları tanımaktadır. Bu kişiler farklı olsalar da bu kişilerin ortak özelliği yalnızlıktır. Yine bu kişiler gerçek hayatta karşılaşacağımız tiplerdir. Yalnızlık, sevgi, dostluk gibi soyut kavramların somutlaştırılarak aktarılması bu oyunun birinci kademe öğrencileri için uygun olduğunu gösterir. Yine doğaya ve çevreye duyarlılık, sorumluluk gibi kavramların önemi üzerinde durulmuş, bu ifadeler de somutlaştırılarak aktarılmıştır. Zihinsel gelişim açısından somut evredeki çocuklar için yeni bir düşünme alanı açılmış, soyut kavramlar çok iyi somutlaştırılmıştır. Yine verilmek istenen değerler somutlaştırılarak anlatılmış, ahlaki değerler öne çıkmıştır. Bu şekliyle aslında ideal insan tipini göstermek amaçlanmıştır. Dil yapısına bakılacak olursa; ifadeler açık, anlaşılır ve yalın cümlelerden oluşmuştur. Bu durum çocuğun dikkatinin dağılmamasına katkı sağlamış, aynı zamanda verilmek istenenin net bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırmıştır.

Narnia Günlükleri, Clive Staples Lewis tarafından çocuklar için yazılmış yedi kitaplık bir roman serisidir. Dünyada birçok ülkede tiyatroya uyarlanmıştır. Oyun "Aslan", "Cadı" ve "Dolap" etrafında Narnia ülkesinde gelişen bir olaydır. Oyunda küçük kardeş olan Lucie dolaptaki ülkeyi keşfeder fakat ağabeyleri ve ablası ona inanmaz. Ortanca ağabey dolabı açınca gizemli ülke ile karşı karşıya gelir. Sahnede bütün bunlar yaşanırken kahramanların yanında dolaşan renkli kostümlü hayvanlar dikkat dağınıklığına sebep olmakta ve asıl anlatılmak istenen gözden kaçmaktadır. Böyle olunca konu değil görsellik ön plana çıkmaktadır. Ortanca kardeş eve dönmek ister

ancak yönünü bulamaz ve kraliçenin tuzağına düşer. Bu olaydan sonra diğer kardeşlerde gizemli ülkeyi keşfeder. Kardeşlerinin kraliçenin elinde olduğunu öğrenirler, bir kunduz onlara yardım eder. Bu süreç somut işlemler dönemindeki çocuklar için eğlenceli, zihinsel gelişimine yararlı bir süreçtir. Çocuklar hem eğlenirken hem de öğrenirler. İyi ve kötünün ya da diğer bazı tür çatışmaların bir oyunda gerekliliği yadsınamaz bir olgudur. Çatışma olmadan drama da olmaz. Yani iyi ile kötü, doğru ile yanlış kavramlarının çatışmasından bir değer yargısı ortaya çıkar. Dokuz yaşın altındaki çocuklar bu değerleri kendi özel çevresinin yorumladığı şekliyle öğrenirler. Dolayısı ile bu çatışmalar onları ilgilendirir (Goldberg, 2008: 99). Buradan yola çıkarak oyunda kötü olarak verilmek istenen bir kraliçe vardır. Bu kraliçe ülkesini kaybetmek istemiyor. İyiler ise bu ülkeyi kötü kraliçeden kurtarmak istiyor. İyi ile kötünün savaşında iyiler kazanıyor. Ancak kraliçenin şarkılar söylemesi ve bazen komik durumlara düşmesi seyircinin bu çatışmada kararsız kalmasına sebep olabilir. Bu durum çocuğun sonuçlarını görmek istediği bölümde, iyi ve kötü savaşından çok kendi kafasında oluşturduğu sorularla yeni bir sorun oluşturabilir. Bu bakımdan iyiyi ve kötüyü net olarak ayırmak gerekir. Değerler tiyatrodan öğrenilebilir ancak yaş gruplarının da algısal gücü unutulmamalıdır. Dolayısıyla somut işlemler dönemindeki çocuklar için sonuçlar net olarak ifade edilmelidir.

Carlo Collodi'nin yazdığı dünyaca ünlü çocuk romanı Pinokyo da tiyatroya uyarlanmış ve birçok ülkede oynanmıştır. Oyunda, dünyaya kukla olarak gözlerini açan Pinokyo'nun gerçek bir çocuğa dönüşmek için yaşadığı serüven anlatılır. Oyun Gebetto ustanın kukla yapmasıyla başlar. Çocuğa benzeyen bu kuklanın adını Pinokyo koyar. Pinokyo yürümeyi öğrenir öğrenmez Gebetto ustanın elinden kaçır. Çocuğa iyi bakılmadığı gerekçesi ile Gebetto hapse atılır. Pinokyo tek başına yaşamak zorunda kalır. Gebetto hapisten çıkar ve onu eve götürür. Gebetto üstündeki yeleşti satarak onu okula yazdırır ama o okuldan kaçır. Tiyatroya gider, orada olay çıkarır ama kötü adama kendisini acındırır. Ona acıyan adam Pinokyo'ya beş altın verir. Pinokyo yolda giderken iki hayvan onu kandırır ve elindekileri alır. O da polise şikayet eder ne var ki kendisi hapse atılır. Orada periyle karşılaşır, peri babasının onu aramak için denize açıldığını söyler ve onu kurtarır. Pinokyo okul çıkışı yine birine inanır, onu oyuncaklar ülkesine götüreceğini söyler. Ülkeye giderler ama buraya gidenler eşeğe dönüşür. Eşek olan Pinokyo'yu bir sirk sahibi alır. Çemberde atlatırken Pinokyo'nun bacağı kırılır. İşe yaramaz diye onu denize atarlar. Denizde balınaya yem olan Pinokyo, orada babası ile karşılaşır. Oradan beraber kurtulurlar. Pinokyo balınanın karnından çıkınca gerçek bir çocuk olur.

Öykü tanıdık olmasına rağmen oyunlaştırılmış halinde birçok soru işareti bırakıyor. Pinokyo'nun paralarını çalanları şikayet için gittiği karakolda suçsuzken hapse atılması, oyunun sonunda balınanın karnından gerçek bir çocuk olarak çıkması

gibi olayların yaşanması mantıksal bütünlüğü bozuyor. Bu kopukluklar özellikle somut evredeki çocuklar için anlam bütünlüğü oluşturmamalarına sebep olacaktır. Böyle bir eksiklikte zihinsel gelişime fayda vermeyecektir. Oyun boyunca sürekli hatalar yapması, iyi olana karşı çıkması ve bunun sonucunda da ödüllendirilmesi çocuklar için olumlu bir izlenim vermiyor.

## SONUÇ

Tiyatro eserleri incelendiğinde çocuklara yönelik iletiler olabildiğince açık, net ve somut bir biçimde, hem pedagoji hem dil kurullarına uygun verilmelidir. Bildiriler, iyiyi, doğruyu, haklıyı tutan, gerçekçi, akla dayalı, çocuğu düşündürücü, onu yargılamaya, karar vermeye, seçim yapmaya yöneltici olmalıdır. Gerek çocuk tiyatrosunda gerekse çocuklara yönelik tiyatro eserlerinde eylem açısından zenginlik ve süreklilik olmalıdır.

Çocukların dikkat süreleri de düşünülerek, gündemde sürekli olarak bir merak ve hareket bulunması çocuğun ilgisini çekecektir. Bu özelliklerle dünya edebiyatındaki eserler incelendiğinde eserlerin yetersiz olduğu, oyunlaştırılan eserlerde zaman zaman mantıksal ve kurgusal hataların varlığı gözlenmiştir. Ayrıca iyi ve kötü savaşındaki tutarsızlıklar çocuğun çatışma yaşamasına olaylar ve durumlar karşısında kararsız kalmasına sebep olacaktır.

Çocuk tiyatrosunun tarihsel süreci incelendiğinde somut dönemdeki çocuklar için tiyatronun eğitimdeki rolü ve çocuğun sosyalleşmesindeki etkisi üzerinde önemle durulmalıdır. Bu nedenle çocuk tiyatrolarının ihtiyaçlarının karşılanması ve dikkatle incelenmesi bu alanda gelişmeler sağlayacaktır. Tiyatro eserlerinin biçimi ister masalsi isterse gerçekçi olsun, olayların gelişimi ve eylemler kendi içinde tutarlı, akılcı, çağdaş ve aydınlık olmalıdır.

Tiyatro eserlerinde olayların zenginliği ve çocuk doğasına uygunluğu çocuğun olayı kavrama ve değerlendirmesi açısından önem taşır. Olayların çocuğun değerlendirebileceği, kendisine yabancı olmayan, benzerlerine kendi yaşamında rastlayabileceği olaylar olması, çocuğun kendi yaşamıyla ilişki kurmasına yol açacaktır. Böylece çocuk, kendi yaşamını da değerlendirebilecektir. Dünyadaki çocuk tiyatrosunun gelişim süreci incelendiğinde ve çocuk tiyatrosuna bakıldığında, çocukların karşısına daha gerçekçi oyunlarla çıktığı gözlenmektedir.

Çocuk, tiyatrodan oyun biçiminde de olsa, toplumda karşılaşabileceği, gerçek yaşamda uygulayabileceği şeyleri görmek ister. Bu nedenle tiyatro oyununun ele aldığı konu, olay ve bunları aktarım biçimi son derece önemlidir. Çocuklara yönelik tiyatro oyunlarının son derece özenle seçilmiş olması gerekmektedir. Bunların kaynaklarının yerli ya da yabancı olmaları o denli önemli değildir. Çeviri olarak hazırlanan tiyatro oyunları içinde de çocuklar için son derece sağlıklı ve önemli olanlar bulunmaktadır. Bu bağlamdan hareketle tiyatronun eğitimde etkin bir araç olduğu kabul edilebilir.



### KAYNAKÇA

Altunbay, M.(2012). Dil Öğreniminde ve Öğretiminde Tiyatronun Kullanımı ve Tiyatronun Temel Dil Becerilerine Katkısı, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4, Fall 2012, p. 747-760, ANKARA-TURKEY, s. 750.

Güneş, F. (2013). Türkçe Öğretimi Yaklaşım ve Modeller. Pegem Akademi, Ankara.

Oğuzkan, A. F. (2000). Çocuk Edebiyatı. Anı Yayıncılık, Ankara,.

Kuyumcu, N., Iogna, L. (2001). Haydi Çocuklar Sahneye. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara

Şner, S. Nasıl Bir Çocuk Tiyatrosu, Erişim tarihi: 16.02.2014, <http://www.halksahnesi.org>.

[http://tdk.gov.tr/index.php?option=com\\_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.531b658ed33c51.38141071](http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.531b658ed33c51.38141071) Erişim: 08.03.2014

[http://www.tiyatrotarihi.com/tyatro\\_terimleri/cocuk\\_tiyatrosu\\_nedir.html](http://www.tiyatrotarihi.com/tyatro_terimleri/cocuk_tiyatrosu_nedir.html)Erişim:08.03.2014.